

**Deelverslag 3
stap Voorkeuren**

Bedrijven-inventarisatie DSO / Omgevingsloket

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Waarom deze inventarisatie?	4
<i>Wat gebeurt er met de resultaten van de inventarisatie?</i>	<i>4</i>
DEEL 1: SAMENVATTING.....	5
Stakeholderverdeling bij stap Voorkeuren.	6
DEEL 2: INTEGRAAL VERSLAG	7
<i>Belangrijkste aandachtspunten DSO</i>	<i>7</i>

Leeswijzer

Beste lezer van dit verslag,

Voor u ligt het derde tevens laatste (deel)verslag van de online bedrijven-inventarisatie DSO / Omgevingsloket.

De opbrengst van de dialoogronde 'Verrijken' hebben we samengevat in 14 (hoofd)aandachtspunten. In de **derde dialoogronde 'Voorkeuren'** van de inventarisatie is diverse stakeholdergroepen gevraagd om hun voorkeuren aan te geven uit de lijst van 14 (hoofd)aandachtspunten. welke 5 (hoofd)aandachtspunten hun voorkeur genieten en waarom (motivatie).

De voorkeursaanduiding heeft geleid tot een helder beeld waaraan de deelnemers wensen dat primair aandacht wordt gegeven bij de verdere voorbereiding op de inwerkingtreding van het DSO / Omgevingsloket.

Dit verslag bestaat uit 2 delen.

- In **deel 1** vindt u een **samenvatting** van de door alle deelnemers aangegeven voorkeuren.
- In **deel 2** vindt u **alle voorkeurstemmen en motivaties** die door de deelnemers zijn gegeven.

Ik wil u graag bedanken voor uw deelname en waardevolle inbreng tijdens deze inventarisatie.

De voorbereidingen op de inwerkingtreding van het DDSO / Omgevingsloket gaan door. Als laatste verzoek ik u nog om ons feedback te geven over het proces en de inhoud van deze inventarisatie. Graag leren we hoe we u nog beter kunnen bedienen. Uw mening helpt ons (ook) hierbij.

Op de site vindt u de link naar de evaluatie.

Roland Willemsen

Implementatiemanager DSO bedrijfsleven
Programma Aan de slag met de Omgevingswet
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Waarom deze inventarisatie?

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) speelt een belangrijke rol bij de Omgevingswet. Het DSO, voor veel partijen beter bekend als het Omgevingsloket, is het online domein waar onder andere omgevingsvergunningen kunnen worden aangevraagd.

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, vervangt het DSO de huidige voorzieningen ruimtelijkeplannen.nl, omgevingsloket online (OLO) en activiteitenbesluit internetmodule (AIMonline).

Bedrijven, overheden, belangen-, branche- en uitvoeringsorganisaties gaan met het DSO / Omgevingsloket werken. We inventariseren daarom op dit platform de eventuele vraag- en aandachtspunten die nog bestaan. Ook horen we graag aan welke oplossingen gedacht wordt. Genoemde partijen gaan tot begin april op dit platform met elkaar in gesprek om een eenduidig beeld te krijgen hoe het DSO / Omgevingsloket werkt en waar eventuele aandachtspunten zitten.

De inventarisatie is volledig online en bestaat uit onderstaande 4 stappen. Per stap hebben de deelnemers ruim de tijd om hun vragen en zorgpunten in te brengen en om op elkaar te reageren. Per stap wordt de input van de dialoog verwerkt en wordt een verslag gemaakt, dat bij de volgende stap wordt gebruikt.

1) Verzamelen <i>inschrijven</i>	2) Verkennen <i>vraagstuk en deelnemers</i>	3) Verrijken <i>ideeën en oplossingen</i>	4) Voorkeuren <i>focus aanbrengen</i>
Schrijf nu in!	>> Verkennen	>> Verrijken (dicht)	>> Voorkeuren (dicht)
U schrijft u in als deelnemer aan de inventarisatie, zodat we u kunnen informeren over alle stappen en resultaten.	Iedereen kijkt anders naar het vraagstuk. U deelt uw vragen, inzichten, belangen en verwachtingen en u reageert op anderen.	Welke ideeën en oplossingen zijn er al voor uw vragen en zorgpunten en welke moeten er volgens u ontwikkeld worden?	Geef aan wat u de beste ideeën en oplossingen vindt om de vraag- en zorgpunten aan te pakken en/of op te lossen en onderbouw uw keuzes

Wat gebeurt er met de resultaten van de inventarisatie?

In de online dialoog met andere belanghebbenden en experts kunt u direct vragen inbrengen en antwoorden ophalen. Daar is de dialoog voor bedoeld.

Per stap wordt een rapport gemaakt, met een FAQ (frequently asked questions). De ingebrachte vragen en zorgpunten worden door de DSO ontwikkelaars en andere betrokken experts beoordeeld op haalbaarheid en wenselijkheid. Indien positief beoordeeld worden zij opgenomen in een planning. Indien zij niet wenselijk of haalbaar zijn dan wordt dat gemotiveerd teruggekoppeld. Op deze wijze optimaliseert het DSO.

Voor de duidelijkheid: de tips, wensen en verbeterpunten die in dit platform aan de orde komen, worden niet automatisch allemaal verzilverd. Het is wel de bedoeling om terug te koppelen waarom een issue wel of niet wordt ingewilligd.

DEEL 1: SAMENVATTING

Na de verzamel-, verkenning- en verrijkingsfase is aan de deelnemers gevraagd hun voorkeuren aan te geven in de lijst van aandachtspunten die het resultaat was van de voorgaande fases.

Als top 3 belangrijkste aandachtspunten komen naar voren:

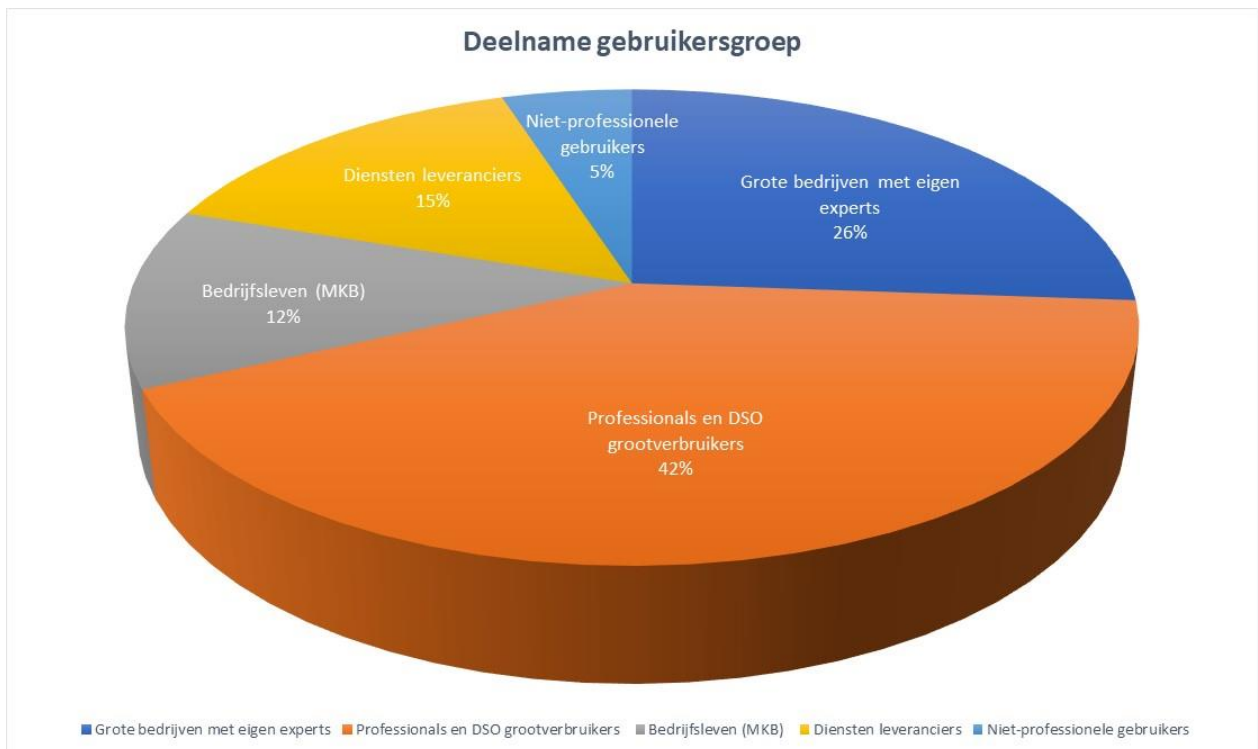
- Uniformiteit in het gebruik van trefwoorden en benamingen door de overheden voor werkzaamheden en activiteiten. >> De lijst van werkzaamheden en trefwoorden wordt landelijk beheerd ter bevordering van de uniformiteit. In de benaming van activiteiten zijn overheden vrij maar verdient het de koepels van de overheden aanbeveling ook hierin te streven naar uniformiteit (bijv. de waterschappen gebruiken de aquo standaard voor activiteitsbenamingen)
- Van de functies in het DSO wordt verwacht dat ze makkelijk te vinden zijn en qua werking lijken op de huidige voorzieningen AIM, OLO, ruimtelijkeplannen en meldpunt bodemkwaliteit of dat een duidelijke uitleg wordt gegeven als de werking anders is geworden. >> Naast het raadplegen van de toelichtingen en webinars op de IPLO website is het mogelijk om werkplaatsen aan te vragen waarbij onder begeleiding het DSO omgevingsloket verkend en uitgelegd wordt. Eind juni 2022 wordt de nieuwe versie van het DSO omgevingsloket uitgerold met daarin volgens planning ontwikkelde nieuwe functionaliteiten. Daarnaast zijn bugs en bevindingen uit werkplaatsen van zowel overheden als bedrijfsleven in de nieuwe versie opgelost.
- Beschikbaarheid van voldoende content in het DSO Omgevingsloket is belangrijk om te kunnen oefenen. >> Met de uitrol van de nieuwe softwareversie van het DSO omgevingsloket in week 26 worden de databases geleegd en wordt vanaf maandag 4 juli 2022 opnieuw met een schone lei gestart, te beginnen met de definitieve versie van de bruidsschat van alle gemeenten en enkele waterschappen. Daarnaast worden de rijksregels (AMvB's, et cetera) ook opnieuw in de oefenomgeving gezet. Daarmee komen ten minste 950 digitale formulieren beschikbaar om te oefenen en aanvullend zullen oefenende bevoegde gezagen lokale content (gemeentelijk omgevingsplannen, waterschapsverordeningen en provinciale omgevingsverordeningen en de daarbij behorende digitale check en aanvraagformulieren) gaan publiceren.

Zelfredzaamheid en autonomie van bedrijven vinden de deelnemers belangrijk. Men wil zelf relevante informatie kunnen vinden over de werking van het DSO Omgevingsloket en zelfstandig kunnen oefenen. >> In het geval van vaker gestelde vragen worden door IPLO informatiepagina's toegevoegd op de IPLO-website of worden webinars of surfsessies aangeboden als dat effectiever is. Daarnaast is een helpfunctie voorzien in het DSO Omgevingsloket waaraan nog wordt gewerkt. Op basis van branche specifieke werkplaatsen worden telkens oefencases uitgewerkt die ook door andere oefenende bedrijven te gebruiken zijn. Dit helpt bedrijven die wel willen oefenen met het DSO omgevingsloket maar die nog geen duidelijk beeld hebben met welke activiteiten of casus ze willen oefenen. Er is een wekelijks spreekuur ingesteld op dinsdagmiddag van 13:00 – 14:30 waarin het eerste halfuur specifiek rekening gehouden wordt met beantwoording van vragen vanuit het bedrijfsleven. Jaarlijks worden 4 COGO, 4 NWOOG en 4 inspiratiedag bijeenkomsten georganiseerd. Dat is volgens de deelnemers voldoende.

In bepaalde situaties is juist samen optrekken van bedrijven en overheden gewenst, zowel aan de plan-kant als belanghebbende, als aan de omgevingsoverleg, indienen en samenwerken kant. >> Zowel overheden als bedrijven kunnen hulp vragen bij het in contact brengen met elkaar bijvoorbeeld voor het organiseren van een gezamenlijke oefenwerkplaats. Los daarvan kunnen branches of groepjes bedrijven werkplaatsen/ werkplaatsbegeleiding blijven aanvragen. Aanvragen kan via het [aanvraagformulier](#) of per mail via babette.jonker@vng.nl (BIO/ implementatie ondersteuning). Tot nu toe wordt de werkplaatscapaciteit nog niet volledig benut.

Werkplaatsen en zelfstandig oefenen kan vragen oproepen of bevindingen met zich meebrengen. Een inhoudelijk goede en vlotte reactie (via IPLO) draagt bij aan de voortgang en geeft inzicht in wat er in de werelden van het bedrijfsleven en de overheden speelt. >> Hierover zijn afspraken gemaakt met IPLO en worden gesprekken gevoerd met RVO zodat u een goede terugkoppeling mag verwachten.

Stakeholderverdeling bij stap Voorkeuren

DEEL 2: INTEGRAAL VERSLAG

In deel 2 vindt u alle ongecensureerde voorkeursstemmen en motivaties

Belangrijkste aandachtspunten DSO

- Wat zijn uw voorkeuren?
- Welke van de onderstaande aandachtspunten zijn voor u belangrijk voor een succesvolle implementatie van het DSO?

Selecteer maximaal 5 aandachtspunten. In de toelichting kunt u aangeven waarom dit aandachtspunt belangrijk voor u is.

Belangrijkste aandachtspunten Aflopend gesorteerd op aantal Aantal deelnemers: 25. Aantal selecties: 114		
Nr	Aandachtspunten	↓Aantal
1	Overheden moeten uniformiteit in trefwoorden en benaming van werkzaamheden en activiteiten nastreven t.b.v. Landelijk werkende bedrijven	16
2	In het DSO/Omgevingsloket moeten de functionaliteiten van OLO, aimonline, ruimtelijkeplannen en meldpunt bodemkwaliteit makkelijk terug te vinden zijn. Als de functionaliteiten anders werken is inzicht nodig in het hoe/wat/waarom.	13
3	Voor oefenen met het DSO/Omgevingsloket is voldoende content (werkzaamheden/ activiteiten) in het systeem essentieel.	13
4	Er moet een lijst komen met de meest gestelde vragen over de werking van het Omgevingsloket.	11
5	Bedrijven moeten zelfstandig (zonder begeleiding) kunnen oefenen	10
6	Er moet een helpfunctie komen in het Omgevingsloket	10
7	Bedrijven en overheden moeten samenwerken om te beschermen assets van bedrijven (zoals kabels en leidingen) in het publieke domein mee te nemen bij de behandeling van aanvragen en meldingen.	8
8	Naast het DSO/Omgevingsloket willen we ook kunnen oefenen met overheden	8
9	Een goede reactie op mijn inbreng is van belang.	7
10	Er moeten meer branche specifieke oefencases beschikbaar komen	7
11	Er moet een vast moment in de week komen (spreekuur voor bedrijfsleven) waarin we live vragen kunnen stellen en voorbeelden kunnen bespreken	6
12	Er moeten meer DSO werkplaatsen met begeleiding worden aangeboden	2
13	We hebben zelf een duidelijk beeld met welke activiteiten we willen oefenen (licht toe)	2
14	We willen meer/vaker platformbijeenkomsten (zoals cogo/ nwo) en/of specifieke sessies voor het bedrijfsleven (licht toe).	1

✓ Toelichtingen op de aandachtspunten

1. Overheden moeten uniformiteit in trefwoorden en benaming van werkzaamheden en activiteiten nastreven t.b.v. Landelijk werkende bedrijven

- Uniformiteit is ook gewenst bij hoe alle informatie gedocumenteerd wordt als dit wordt opgevraagd via de verschillende opengestelde apis. Het is op het moment nogal verwarrend waarom een bepaalde endpoint wel werkt met zoeken op mutatedatum, terwijl dit bij andere endpoints niet mogelijk is. Hier kan je dan wel zoeken op datum (zoals in werking op, beschikbaar op, etc.) Maar dit geeft ook resultaten terug van vóór deze datum, wat naarmate de loop van tijd dus steeds meer gaat worden. Dat kan dan gaan leiden tot overbodig veel data. (Dienstenleveranciers)
- Als je niet op precies het goede woord zoekt krijg je het niet gevonden. Dat is écht slecht. Of is het de bedoeling dat bedrijven vastlopen en fouten maken??? De wijze waarop o.a. De AIM module is ingericht werkt fijner. Daar hoeft je niet te zoeken op een activiteit, maar wordt gevraagd: "Doet u X"? (en er staat nog een informatiebalonnetje bij ook!) (Dienstenleveranciers)
- Landelijke uniformiteit is erg wenselijk, in zowel benaming van werkzaamheden als in de opstelling van een Omgevingsplan zoals in het SVBP. Zelfde uniforme opbouw van plannen. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Dat is altijd belangrijk. Wet natuurbescherming is gedecentraliseerd; hoewel ooit beleidsarm vanuit de Flora- en faunawet in de provincies geïmplementeerd, zijn er nu flinke verschillen in o.a. De mate waarin bepaalde ingrepen als dan niet vergunningplichtig zijn. (Dienstenleveranciers)
- Dit maakt het duidelijker als medewerkers i.v.m. werkdruk bijgeschakeld worden in een andere regio. De processen zijn hetzelfde, maar verwarrend als er geen gezamenlijk taalgebruik is. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Uniformiteit is van belang net als duidelijkheid. Op dit moment wordt bijvoorbeeld het woord sloopmelding dubbel gebruikt. Er dient een sloopmelding gedaan te worden om toestemming te krijgen en als we die toestemming hebben moeten we 2 dagen voorafgaand aan het werk een sloopmelding doen. Dit schiept verwarring (Bedrijfsleven (MKB))
- Dit is belangrijk om op verschillende locaties zelfde resultaat te krijgen (Grote bedrijven met eigen experts)
- Ook nuttig voor gemeentee overstijgende of provincie overstijgende projecten. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Uniformiteit en ook een 'normaal Nederlands' taal gebruik, zodat voor iedereen duidelijk is wat een begrip betekent. (Niet-professionele gebruikers)
- Met meer dan 400 bevoegde gezagen hard nodig (Grote bedrijven met eigen experts)
- Dit versterkt de zoeksnelheid. Aantal overlappen en vergelijkbare termen is erg groot. Zo mogelijk met 'intelligente' zoekers met filtermogelijkheid werken. Vb: Ik kwam met de zoekers lozen (van afvalwater) uit bij 'daklozen'. Zo zullen er nog 100.000 zijn. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Eens (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja (Niet-professionele gebruikers)

2. In het DSO/Omgevingsloket moeten de functionaliteiten van OLO, aimonline, ruimtelijkeplannen en meldpunt bodemkwaliteit makkelijk terug te vinden zijn. Als de functionaliteiten anders werken is inzicht nodig in het hoe/wat/waarom.

- De functionaliteiten van OLO, AIM, Ruimtelijke Plannen en meldpunt Bodemkwaliteit zijn nu nauwelijks terug te vinden. Ter illustratie: het is belangrijk om in één oogopslag te kunnen zien wat op hoofdlijnen is toegestaan per gebied. Daarbij gaat het om zaken als functieaanduiding (wonen? Bedrijven tot welke milieucategorie? Bouwhoogte? Archeologische verwachtingswaarde? Waterkering? Andere bijzondere aanduidingen in het gebied?). Mocht u niet begrijpen waarom dit een BROODNODIGE functie is in het DSO, dan moet u eens gaan praten met mensen die aan de uitvoeringskant zitten. Bel maar een willekeurige planvormingsafdeling van een willekeurige gemeente, of een willekeurig adviesbureau dat (industriële) bedrijven adviseert. (Dienstenleveranciers)
- Dit maakt het gebruiksgemak voor mijn medewerkers zeker groter. Anders moet er toch intern weer aparte inwerkingsinstructies voor nieuwe medewerkers komen. (Professionals en DSO grootverbruikers)

- Dit zijn de belangrijke informatiebronnen voor ons wat de afgelopen jaren zijn gebruikt. Dit zien we graag terug zodat de overgang naar "nieuw" systeem niet te groot is. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Dit is de meerwaarde van het DSO, dat alle bestaande informatiesystemen ter ondersteuning in het DSO komen te zitten (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Mensen weten nu hoe bestaande systemen werken, en niet iedereen heeft tijd om rustig eens het DSO te leren kennen, dus wederom i.h.k.v. gebruikersgemak zeer belangrijk. (Niet-professionele gebruikers)
- Ik begrijp dit niet goed?? (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja dat lijkt me ook handig (Niet-professionele gebruikers)

3. Voor oefenen met het DSO/Omgevingsloket is voldoende content (werkzaamheden/activiteiten) in het systeem essentieel.

- Dit lijkt me vanzelfsprekend. Wij werken vanuit de kant van data acquisitie, vanuit hier is het belangrijk dat de content om mee te oefenen een realistisch beeld geeft van hoe de uiteindelijke data eruit komt te zien. Voorbeeld: De data bestaat nu voornamelijk uit (grotere) gebieden, terwijl vergunningen normaliter nogal locatie specifiek zijn. (Dienstenleveranciers)
- Het is lastig oefenen met de melding "neem hiervoor contact op met uw gemeente". En dan??? Als je overal de gemeente (die echt niet altijd het bevoegd gezag is, dus die melding klopt niet eens altijd!) Voor moet bellen, waarom moet je dan nog met het DSO aan de slag? Kan je net zo goed meteen de gemeente gaan bellen! (Dienstenleveranciers)
- Om goed te kunnen oefenen, moet je over goede voorbeelden beschikken waarin alle onderwerpen echt uitgewerkt zijn. Anders blijft het oppervlakkig. Bij vergunning geldt juist 'the devil is in the details'. Die kom je dus alleen tegen als je oefenmateriaal hebt wat die diepgang heeft (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Als niet alle verleden gevuld zijn, weet je ook niet of het goed gaat met de aangeboden API's. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Men moet met herkenbare werkzaamheden/activiteiten kunnen oefenen om er een goed gevoel bij te krijgen. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Lijkt me wel. Anders kun je ook niet volledig oefenen en krijg je geen goed beeld van het systeem. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Men is nog bezig met enkele gegevens (Niet-professionele gebruikers)

4. Er moet een lijst komen met de meest gestelde vragen over de werking van het Omgevingsloket.

- Toelichting (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Altijd handig als je vragen hebt om een naslagwerk te hebben, want vaak lopen bedrijven tegen dezelfde vragen aan (Bedrijfsleven (MKB))
- Kan handig zijn om snel een veel gestelde vraag op te zoeken. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Komt het gebruikersgemak ten goede en verminderd ook de vraagdruk. (Niet-professionele gebruikers)
- Nooit verkeerd (Grote bedrijven met eigen experts)
- Een FAQ is altijd een goed idee. Graag dan ook een "hoe doe ik..." factsheet maken van veelvoorkomende zaken, dat je in een oogopslag kan zien wat je moet doen. Denk bijvoorbeeld aan het tekenen van een vlak bij regels op de kaart. (Dienstenleveranciers)
- Een FAQ zou veel vragen al kunnen beantwoorden, dus zou fijn zijn. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja dat is ook handig (Niet-professionele gebruikers)

5. Bedrijven moeten zelfstandig (zonder begeleiding) kunnen oefenen

- Toelichting (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Bedrijven kunnen momenteel niet goed zelfstandig oefenen. Het DSO geeft regelmatig foutmeldingen en is niet intuïtief in gebruik. Bij "regels op de kaart" krijg je bijna altijd een enorme waslijst aan documenten te zien waar de regels in staan. Zo lopen bedrijven helemaal vast, daar hebben zij niets aan. (Dienstenleveranciers)
- In een oefenomgeving krijg je steeds meer vaardigheid met het systeem en op deze manier kom je ook sneller 'bugs' tegen die dan eerder opgelost kunnen worden (Professionals en DSO grootverbruikers)

- Uiteindelijk moeten bedrijven met het DSO kunnen werken; ook zonder begeleiding is oefenen is dan wel handig; wellicht met een (vertraagde) feedbackfunctie. (Dienstenleveranciers)
- Veel informatie is vertrouwelijk. Je wilt kunnen oefenen zonder dat andere meekijken met die vertrouwelijke informatie (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja. Als er behoefte is aan hulp. Kan men het vragen (Niet-professionele gebruikers)

6. Er moet een helpfunctie komen in het Omgevingsloket

- Handig bij vragen. Vaak al voldoen info op die manier (Bedrijfsleven (MKB))
- Wederom gebruikersgemak. Het systeem si nieuw en werkt anders en zal van burgers een hoop vragen. Een helpfunctie maakt het geheel weer niet iets toegankelijker (Niet-professionele gebruikers)
- Gezien het verloop bij gebruikers een belangrijk hulpmiddel (Grote bedrijven met eigen experts)
- Zit die er nog niet in!? Faal. (Dienstenleveranciers)
- Dat zou fijn zijn (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja. Ik denk dat dit handig kan zijn. (Niet-professionele gebruikers)

7. Bedrijven en overheden moeten samenwerken om te beschermen assets van bedrijven (zoals kabels en leidingen) in het publieke domein mee te nemen bij de behandeling van aanvragen en meldingen.

- Kabels, leidingen en dergelijke (denk ook aan windmolens!) Hebben impact op welke ontwikkelingen waar mogelijk zijn. Die móeten echt in het DSO komen. In Ruimtelijke Plannen staan ze immers ook grotendeels, en daar is een hele goede reden voor! (Dienstenleveranciers)
- Er dient een afweging te worden gemaakt bij aanvragen of een melding of het initiatief vanuit veiligheidsaspect mogelijk is. Een beperkingengebied rondom hoogspanningsinfrastructuur is hierbij van belang om een goede afweging te kunnen maken. Samenwerking om tot een goede borging te komen is wenselijk, zo niet noodzakelijk. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Zonder kabels en leidingen ligt alles stil. Die moeten beschermd worden! (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Dit helpt zeker in het terugdringen van het aantal graafschades. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Samenwerken om bestaande assets te beschermen en locaties voor nieuwe assets, c.q. Uitbreiding van bestaande assets in relatie tot plannen van gemeenten, zouden in het omgevingsplan moeten zitten. De samenwerking met gemeenten dient geïnstitutionaliseerd te worden voor alle nutsbedrijven. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Samenhang en samenwerking en inspelen op vraag en behoefte (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja (Niet-professionele gebruikers)

8. Naast het DSO/Omgevingsloket willen we ook kunnen oefenen met overheden

- Omdat wij (tennet) vaak gemeente- en provinciaal grensoverschrijdende projecten hebben is een goede onderlinge afstemming wenselijk. Dit brengt snelheid in de gewenste ontwikkelingen en voorkomt oponthoud door verschillende regels bij bevoegde gezagen, zowel voor een landelijk netbeheerder als voor een bevoegd gezag. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Weten dat wat wij invoeren begrepen wordt door de diverse overheden is zeer wenselijk. Ook het testen met de diverse gemeentes, provincies en waterschappen en Rijkswaterstaat waar wij mee samenwerken heeft een pre om zeker te weten dat hier bij de livegang geen vertraging door ontstaan. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Onze processen zijn op elkaar afgestemd; de hele keten dient te worden getest. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Vooral van belang voor de grote projecten waar 'de fysieke leefomgeving' integraal voor meerdere omgevingsraakvlakken moet worden beschouwd (ingevuld). Hoe krijgt het evenwicht van artikel 1.3 (Ow) gestalte(in stand houden vs gebruiken van de fysieke leefomgeving..). (Grote bedrijven met eigen experts)
- Nou niet speciaal (Niet-professionele gebruikers)

9. Een goede reactie op mijn inbreng is van belang.

- Toelichting (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ik vermoed dat dit tijdsintensief werk is, maar als er gestreefd wordt naar bedrijfsparticipatie, is een goede reactie wel wat je moet kunnen verwachten. Dat helpt in de discussie waarom keuzes zijn gemaakt, zoals deze gemaakt zijn en het kan helpen in de verdere verbetering van de DSO. (Dienstenleveranciers)
- Weet niet waar het woord inbreng in deze op slaat, maar over het algemeen lijkt het me altijd belangrijk dat mensen/organisaties een heldere reactie krijgen zodat ook duidelijk wordt waarom iets wel/niet is overgenomen. Helemaal gezien het versterkte belang van participatie in de Omgevingswet (Niet-professionele gebruikers)
- Leest iemand dit? ;) (Dienstenleveranciers)
- Belangrijker is aanpassing. Een reactie zegt niet zoveel. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja (Niet-professionele gebruikers)

10. Er moeten meer branchespecifieke oefencases beschikbaar komen

- Als ecologisch adviesbureau hebben we bij het DSO vooral te maken met de Wet natuurbescherming (soortbescherming, gebiedsbescherming, houtopstanden en NNN, uitgewerkt in quick-scans en natuurtoetsen) en de implementatie hiervan. (Dienstenleveranciers)
- Elke branche vraagt wellicht andere handelingen (Bedrijfsleven (MKB))
- Oefenen is de key. Wel graag voor inwerkingtreding op 1 jan 2023, anders weinig zin. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Omdat de Telecommunicatiewet niet in de Ow is opgenomen, maar er wel aan is verbonden, is het belangrijk om de processen van het melden en aanvragen van K&L werk goed te kunnen testen in een ketentest. (Grote bedrijven met eigen experts)
- Zie 3. + Infra projecten raken bijna altijd alle raakvlakken in de fysieke leefomgeving (Grote bedrijven met eigen experts)
- De nu beschikbare casussen => hebben we zo goed als niets aan. Werk maar eens de "echte" hoofdbrekers uit zoals grote(re) bedrijven, zowel de complexe als de niet-complexe bedrijven. En dan niet miepen dat dat moeilijk is. (Dienstenleveranciers)
- Zou kunnen, maar regionale netbeheerders hebben andere belangen als landelijk netbeheerder. Voor het aanvragen van vergunningen zou dit wel meegenomen zijn. (Professionals en DSO grootverbruikers)

11. Er moet een vast moment in de week komen (spreekuur voor bedrijfsleven) waarin we live vragen kunnen stellen en voorbeelden kunnen bespreken

- De DSO is heel breed en heeft te maken met veel verschillende bedrijven. Hoewel ik denk dat een FAQ (punt 10.) Zeker relevant is, denk ik dat een standaardmoment helpt om veelal specifiekere problemen te kunnen bespreken. In stap 3. Verrijken gaven bedrijven aan dat ze geen 'pottenkijkers' wilden, dus ik moet wel als kanttekening plaatsen dat het kan zijn dat dit niet werkt, omdat bedrijven geen gevoelige informatie willen bespreken. (Dienstenleveranciers)
- Dat is wel heel fijn. Al is het maar voor een half jaar of zo (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Live uitwisseling is effectief, waarbij de deskundige achter het loket de taal van de vragers spreekt en diens invalshoek kent. Is een deskundige per branche (of hoofdgroep) mogelijk? (Grote bedrijven met eigen experts)
- Wij hebben nu 2x per jaar een sessie met OD Noord-Holland zou ook mooi zijn als dit ook voor andere provincies zou gelden (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Sowieso een goed idee. (Dienstenleveranciers)
- Dat zou fijn zijn. Zie mijn antwoord onder 6 (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Misschien een telefoonnummer waar bedrijven terecht kunnen met hun vragen (Niet-professionele gebruikers)

12. Er moeten meer DSO werkplaatsen met begeleiding worden aangeboden

- Toelichting (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Bij voorkeur 'live' met vakgenoten (ic infra). Enkele muisklik-sessies is te vluchtig om routine te krijgen en structurele vragen te laten ontstaan. Te denken aan minimaal 5 sessie

van een dagdeel per branche. Overweeg ook voortzetting na 1 jan 23. (Grote bedrijven met eigen experts)

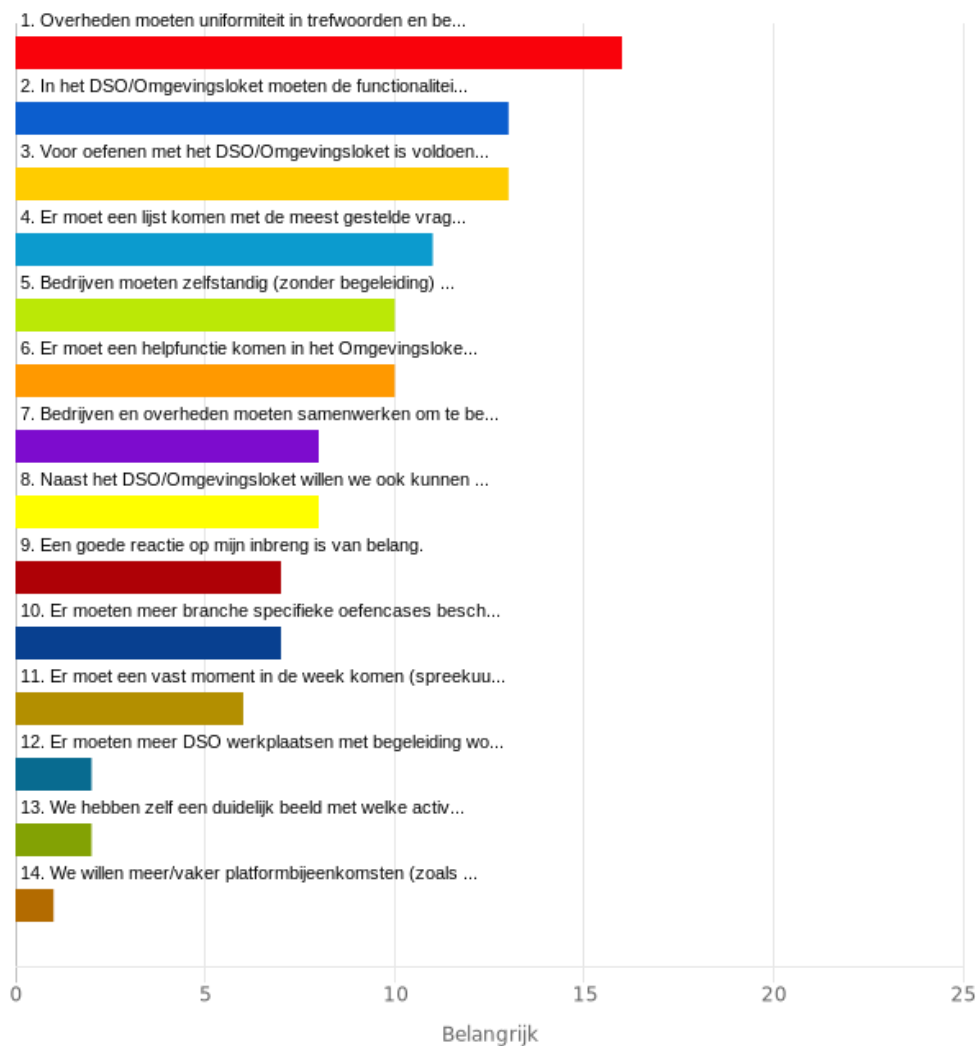
- Mijn voorkeur zou zijn om dit binnen het bedrijf te doen, door een vaste dag(en) per maand of per 2 weken te doen. Afhankelijk van de benodigde hulpvraag. (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Is dit handig. Ik denk dat de vragenboom gevuld moet worden (Niet-professionele gebruikers)

13. We hebben zelf een duidelijk beeld met welke activiteiten we willen oefenen (licht toe)

- We willen oefenen met aanvragen, het beoordelen van Omgevingsplannen, het aanvragen van onderzoeken. Alles wat nodig is voor de uitvoering van een project en hoe dat straks gaat onder de Omgevingswet (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Samenspel tussen meerdere vergunningplichtige MBA's bij een niet-complex bedrijf. Hoe werkt dat als je 1) alles samen aanvraagt en 2) alles los aanvraagt, en wat zijn de gevolgen op de lange termijn? (stel je vraagt alles samen aan en over drie jaar ga je 1 MBA wijzigen. Wat gebeurt er dan?) (Dienstenleveranciers)
- Ja. Ik denk dat je goed verwezen wordt (Niet-professionele gebruikers)

14. We willen meer/vaker platformbijeenkomsten (zoals cogo/ nwog) en/of specifieke sessies voor het bedrijfsleven (licht toe).

- Implementatie Wet natuurbescherming in DSO en welke eisen bevoegd gezag stelt aan natuurtoetsen etc. in verband met vergunningverlening; Overleg kan plaats vinden i.s.m. brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus (Dienstenleveranciers)
- Geen idee wat het cogo/nwog is. Maar platformbijeenkomsten of een meldpunt waar je met gewenste aanpassingen naar toe kunt zou ideaal zijn. Is het DSO na implementatie nog aanpasbaar? (Professionals en DSO grootverbruikers)
- Ja (Niet-professionele gebruikers)

Nr.	Stakeholders	Grote bedrijven met eigen experts	Professionals en DSO grootverbruikers	Bedrijfsleven (MKB)	Diensten leveranciers	Niet-professionele gebruikers	Totaal per aandachts punt
1	Overheden moeten uniformiteit in trefwoorden en benaming van werkzaamheden en activiteiten nastreven t.b.v. landelijk werkende bedrijven	4	7	1	3	1	16
2	In het DSO/Omgevingsloket moeten de functionaliteiten van OLO, AIMonline, ruimtelijkeplannen en meldpunt bodemkwaliteit makkelijk terug te vinden zijn. Als de functionaliteiten anders werken is inzicht nodig in het hoe/wat/waarom.	3	6	1	2	1	13
3	Voor oefenen met het DSO/Omgevingsloket is voldoende content (werkzaamheden/ activiteiten) in het systeem essentieel.	4	6	1	2	0	13
4	Er moet een lijst komen met de meest gestelde vragen over de werking van het Omgevingsloket.	2	3	3	2	1	11
5	Bedrijven moeten zelfstandig (zonder begeleiding) kunnen oefenen	2	5	1	2	0	10
6	Er moet een helpfunctie komen in het Omgevingsloket	3	3	2	1	1	10
7	Bedrijven en overheden moeten samenwerken om te beschermen assets van bedrijven (zoals kabels en leidingen) in het publieke domein mee te nemen bij de behandeling van aanvragen en meldingen.	1	6	0	1	0	8
8	Naast het DSO/Omgevingsloket willen we ook kunnen oefenen met overheden	4	3	1	0	0	8
9	Een goede reactie op mijn inbreng is van belang.	2	2	1	1	1	7
10	Er moeten meer branche specifieke oefencases beschikbaar komen	3	1	2	1	0	7
11	Er moet een vast moment in de week komen (spreekuur voor bedrijfsleven) waarin we live vragen kunnen stellen en voorbeelden kunnen bespreken	1	4	0	1	0	6
12	Er moeten meer DSO werkplaatsen met begeleiding worden aangeboden	1	1	0	0	0	2
13	We hebben zelf een duidelijk beeld met welke activiteiten we willen oefenen	0	1	1	0	0	2
14	We willen meer/vaker platformbijeenkomsten (zoals cogo/ nwog) en/of specifieke sessies voor het bedrijfsleven	0	0	0	1	0	1
Totaal per gebruikersgroep		30	48	14	17	5	114
Percentage deelname per gebruikersgroep		26%	42%	12%	15%	5%	